

3228

Husförhör.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I Stehags hölls två husförhör om året. Det ena det s.k. katekesförhör-
et hölls på sommaren och då samlades deltagarna i kyrkan och de ~~mycket~~
egentliga husförhören hölls på hösten innan flyttningsdagen den 24
oktober. Var det någon som ej hade nöjaktiga kunskaper i kristendomen
avstängdes han från nattvardeh. e

Husförhör

Husförhören hölls vanligen i skolan, men någon gång hände det, att de
höllos på någon av de större gårdarna. Vid husförhören i skolan satt
prästen på katedern och så skulle deltagarna rotevis träda fram till
denna där de stodo i en halvcirkel medan förhöret pågick.

Skolgången.

Mor Jöns Larsⁱ Stehag hade ej varit med när den ambulerande skolan
var gängse i orten, utan hon har gått i skolan för antagligen den för-
ste utbildade skolmästareⁿ/i Stehag. Denne var nog en ganska skicklig
och nitisk lärare, men bekant för sin orättvisa behandling av barnen.
Berättelserna om hur han lät de fattiga lida på de rikas bekostnad
sitter ännu kvar hos dem, som på grund av föräldrarnas fattigdom icke
kunde ha förning med sig till skolmästaren. Mor Jöns Lars berättar en

Skolgång

träffande historia, om just denna skolmästarens svaghet och hur ~~han~~ han en gång fick en bra minnesbeta.

För några år sedan dog ett inom Stehag och angränsande sockna⁴/allmänt känt original. Han hette Per Engdahl men gick aldrig under annat namn än Per Rack. Han var lite efter och hade ingen egentlig sysselsättning, men han brukade ibland anlitas för att kastrera hundar, antagligen var detta orsak till att han fått öknamnet Rack eljest var han ej av rackaresläkt. Själv brukade han ~~rik~~ kalla sig vetrinär Engdahl.

Han~~x~~ var född utom äktenskapet och hans mor var fattig, så hon kunde ju inte bära på skolmästaren som man sade. Per var som nämnts lite annorlunda än andra barn. Med läsningen gick det skrält, men när det gällde spektakel var han strax med, så nog hade skolmästaren många gånger orsak till att bestraffa honom, men många gånger fick han svida för de välbergade barnens bedrifter. ~~En gång när han~~

Mor Jöns Lars⁸ berättade hur det gick en gång han varit på ett särskilt svårt spektakel! Va Per hade gjort kommor ja inte ihu, men nock va de att Simonssen hade sladrad får prästen (Prosten Appelgren) att han va så le, så han känne ente ta rätt på en, å så hade prästen sajt

Skriv endast på denna sida!

LUNDS' UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Skolmästare
gav en minn
beta.*

Per Rack.

att han skälle ~~kn~~ skeckan~~en~~ eng te en å de gjore han.

När Per skulle gå ifrån skolan och in i prästgården stod Simonsson och såg efter så han gick in där.

De andra barnen och väl skolmästaren med sutto i spänning under väntan på att få veta hur det hade gått för Per, för Prosten Appelgren var känd för att vara en sträng man.

~~Men~~ "Men", säger mor Jöns Lars", rätt som de va kom Per igen å va själagla. Han räckte åpp den ene näven när han kom ing i skolan, å så sa han te Simonssen! "Här ska du fau se va ja har faud. Men ja sa te prosten va du e fårr en. Ja sa te en att ja har enga hala kala ella snesa ägg å gi de, å däffor e du som du skälle eda åpp me!" Men Simonssen te rent stilla, han fårrsto att Per hade sajt som han sa, fårr han hade ente fått pisk au prosten udan de han hållt i näven va ett nya-testamente, som prosten hade ~~gitt~~ gitt en fårr de han va fatti!

Om skolmästaren fick någon tillrättavisning av prosten är det ingen som vet, men hans handlingssätt mot den fattige och illa behandlade pojken visar tydligt att han förstod skolmästarens handlingssätt.

Ännu fortlever historierna om Per Rack inom Stehags församling, men i allmänhet äro de ej av den art som denna, vilken tydligt visar hur

3228

skolmästarna togo hänsyn till person.

Olika dagar och dess betydelse.

Bedadgen

den 27 maj skulle man sätta bruna bönor. Om det var aldrig så tidig vår och vackert väder, var det en del som inte skulle sätta bönorna förr.

Petri Fång.

Petri Fång den förste augusti, var en mycket betydelsefull dag, då det gällde att taga märke för höstens väderlek, för regna det den dagen trodde man att "höstaväred skälle ble meed spjålsamt, däffår kalla di den daen fårr vaude Per om hösten", sade mor Jöns Lars'.

Var det vackert väder den dagen kom höstvädret till att bliva bra.

Sista Negen.

Den siste negen vi bant kallas fårr "staudaren". Alla, som va mä å hösta, skälle bengä vars ett bänn om den, å när alla hade gjort de så sjång vi, men va de va ha ja glömt.

----- Skriv endast på denna sida! -----

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bedadgen

Petri Fång

Sista negen.

3228

Ett bröllop i Wärlinge (Stehags församl.) för omkring

sextio år sedan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mor Jöns Lars' berättar.

Ja va mä på ett bröllop i Warlinge när ja va ång. Vi samlas i bröllops-
gåren, å där feck vi kaffe ingan vi skälle ~~kärrkan~~ stassa te kär-
kan. Vi stassa te Stehå kärka, men de va ente med rolit å gau did, fårr
de räjna hela tiden, så vi ble så vauda ingan vi kom te kärkan, så vi
va nästan genomblötta. Där va tvau spelemän som gick fåre å spela flöjt
å när vi så gick ud au kärkan så sto di ve var sin sia om vapenhusdå-
ren å spela. När vi kom hem frau kärkan, sto talemannen å to imod våss
å spelemannana sto ve dären å spela te alla gästorna hade kämmed ing
i stuan.

Te middan feck vi skenka å bruna bönor, steg, sveskenasoppa å så te
ätterätt risgröd å puderkagor.

Sin middan va slut skälle förningorna fram. De gick så te att talemän-
nen sto mitt på gåled å så bar åppassorskorna fram var förning får se,
å så sa talemannen vem de va ifrau. Han sa ångefär så: "Jax har hälsning
frå Ola Nels' att här e smör å brö å ost å gröd ella va di hade gitt
å så hållt han på änna te han hade räknad opp va alla hade hatt mä se

Skriv endast på denna sida!

Bröllopet

Maten

*Förningen
bäses fram.*

te förning.

3228

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När di hade räknad äpp förningen gick vi ud på loen å dansa, brupared
skälle via eng loen ella bårja å dansa. Alla, som känne kamma te, skälle
dansa mä bruen.

Där va många som kån å titta på brölloped, men på den tiden skreg di
ente fram dom, de har ente bled fårren senare, men di skåd både hemma ve
bröllopsgauren å på vagen frau kårkan. När vi hade dansad te ett bede
udad natten feck vi en målltid te å sin vara brölloped mäst te dar.

Annen daen ble alla gästorna bjudne te bröllopsgauren på frokast. Sin
vi hade eded gick vi ud på loen å dansa, å de hållt vi på mä te hänad
ättemiddan, så feck vi mad igen, ja de va midda å når vi hade eded den
sk geck talemannen åmkreng å to äpp bruaskänken.

Han hade en tallrik i näven å så geck han ~~xxx~~ åmkreng te gästorna. Fåst
geck han te en, å nå la den en peng på tallriken, så geck talemannen här
te bruparet å sa vem den skänken va ifrau, å så geck de på de vised
änna te han hade vad hos allihob. De va ente så lide penga di känne fau
ihob på de vised, men folk ga ju allt ätte som di hade rau å så ätte
som di va i släjt te brupared, på den tiden köpte di enga bröllopspre-
senter, de va bara penga å förning.

Skriv endast på denna sida!

*Amman -
Cayen*

Tredje daen va de bara släjten å di gamle au di nämste naboana, som ble bjudna på frokåst, fårr denn daen skålle bruen flötta frau hemmed. På den tiden brukte di ente å bjudax te bröllop mä biljetter udan på di ställe där di hade tjenare, ~~xxxx~~ skecka di en dräng ella piga omkreng te di som skålle båas, å så hälsa di frau husbonnafolked om di velle komma. Va de då så att di, som ble båna, känne kånna så sa di hälsa å tacka så meed..

Välkommen.

Sedan bruden flyttat till det nya hemmet och allt kommit i ordning var det vanligt att de nygifta ställde till ett kalas och inbjödo gran- nar, släktingar och vänner, som de ämnade ha "gilleslav" med. Vid dessa kalas var det mycket noga med att mannens mor bjöds fram till bordet först, sedan var det hustruns mor och så släktingar och vänner efter rang och värdighet. Det var mycket noga att inte en ogift gick före en gift kvinna än om den ä ogifta var mycket äldre.

Skärtorsdagsseder.

Skärtorsdag skulle man inte låna bort något, ty då kunde häxorna taga
Skriv endast på denna sida!

Tredje dag

Välkommen

Skärtorsdag

*Skåne, Östgö. Stenar
1731*

3228 1847 1848 1849

det med sig till Blåkulla, för den dagen hade de makt att taga med sig
dit vad de ville.

Skärtorsdag brukade man rita ett femuddigt kors över stalldörarna för
att icke maran skulle få någon makt över kreaturen.

Femuddakorset, som det kallades, ritades först med krita och sedan med
tjära.

Man brukade även lägga sten på tröskeln för att skydda sig mot onda
makter.

När man skulle lägga sig i dagsljus.

Tredje torsdagen i Thor skulle man lägga sig i dagsljus, för eljest
fick man ont i ögonen. Sedan fick man sitta uppe igen det var bara den
dagen man ej fick tända ljus.

Jullekar.

I.

Sko Blacka.

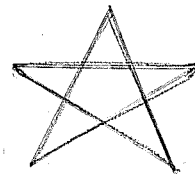
Under julens högtidskvällar brukade man leka och ha olika hyss för sig.

En allmän jullek var att "Sko Blacka". Detta tillgick så, att man lade

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Femuddakorset



*Lägga sig
i dagsljus*

*basta: 1-7
11-16*

(Sändsk)

en stång mellan två stolar. På de ena stolen lades dessutom två spikar, en spik på vardera sidan av stängen. Nu skulle någon försöka att sätta sig på den motsatta sidan på stängen. Detta var ingen lätt sak, ty stängen var smal och så skulle den som satte sig lägga upp benen i kors över stängen, så det var mycket svårt att hålla balansen. Lyckades någon komma upp fick han en käpp, med vilken han skulle slå ned spiken från stolen. Kunde han det hade han skott Blacka, dock var det inte alla som kunde för det var svårt att hålla balansen..

II.

Lägga Räv. (En nötgissning.)

Nötgissning var ett omtyckt nöje under julen. Ett ganska invecklat gissningsproblem var att lägga räv och sedan gissa ut alla nötterna i denna.

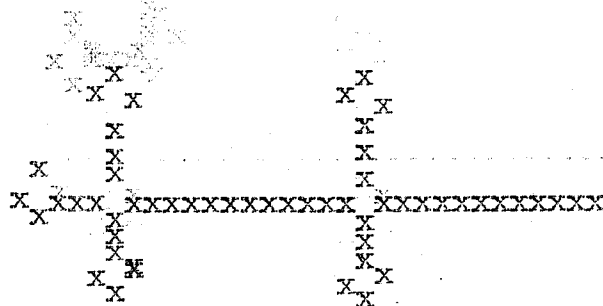
De olika nötterna i räven lades så. Tre till huvudet, tre till halsen, tre till varje ben, tre till varje klo, tolv till ryggen och tolv till svansen. Den som skulle gissa räven fick ögonen förbundna, och så var där en annan, som frågade vilka nötter han pekade på. Han skulle börja på huvudet och sedan fortsätta med halsen, framföt och framklo (så kallades nämligen fötterna), sedan ryggen, så bakbenen med deras klor och

Skriv endast på denna sida!

Lägga
Räv.

Slutligen råmpan. Tre gånger å rad skulle man säga huvud, tre gånger
ben, tre gånger klo, och sedan ben igen, så tolv gånger rygg, sedan ben
igen o.s.v. tills alla nötterna voro gissade. Kunde de gissa rätt på al-
la utan att säga fel en enda gång fick man alla nötterna, men gissade
man fel en gång fick man lägga till så många nötter, som det var kvar
att gissa. Ibland blev den, som skulle gissa, förvillad av de kringstå-
ende och kunde då ej hålla riktig reda på ordningsföljden och då för-
lorade gissaren.

Rävens utseende.



*Sham.
Orojs
Högar*

1931

III.

3228

*Udd. a. Hoga Boken
1847
Gödd 1847 Wärlinge*

Annan nötgissning.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Udda eller jämt, eller som man också sade. Udda eller maga, lia många te-
baga. Vid den första gissningen skulle endast ifyllas en, så att om där
var udda och man sade jämt skulle man lägga en så där blev jämt och
tvärt om. Gissade man rätt fick man alla nötterna, men i det andra fal-
let skulle man lägga lika många som där var förut om man gissade fel
eljest fick man dem.

En annan nötgissning, som förekommer allmänt var: "Min so lunkar te sko-
gen", säger en. Den han vänder sig till säger, "Min lunkar ettor." Den an-
dre frågar då. "Hur många grisa har hon mä se"? Då skall den tillfrå-
gade försöka gissa hur många nötter den andre har. ~~Sixsxxxxx~~ Var giss-
ningen rätt får han nötterna och var det fel fick han lägga till ~~ex~~ så
många som han gissade fel på.

Gau te hoa.

Gau te hoa kallades det när man skulle gå på dagsverke till Rönneholm
ä till vilken herrgård gårdarna i Wärlinge hörde. Det var lång väg att
gå, så de fingo stiga upp vid tvåtiden på sommarmorgnarna, så de kunde
vara där när solen gick upp ^{Skryv endast på denna sida!} så skulle arbetet börja och sedan

*Udda eller
jämt*

*Min so
lunkar te
Högar.*

*Gau te
dagsverke.*

^{på} 3228
 fingo de hålla ~~på till klockan~~ så de voro inte hemma förrän klockan
~~nio på kvällen~~ elva på kvällen.

Kardegille.

Man brukade byta arbetshjälp då man skulle karda linet och ullen. Ar-
 betet började vid ett-tiden på natten och så höll man på till klockan
 11 eller 12 den andre natten. De brukade i allmänhet att ha mycket ro-
 ligt på kardegillen och det vankades bra traktering. ~~Enkelt~~

Spinningen.

När linet var kardat och i ordning började spinningen, så att denna
 kunde ~~x~~ vara undanstökad så vävarna skulle komma i gång i god tid eller
 så tidigt att räckorna kunde komma ut på blekan i maj när solen tog
 riktigt bra.

När det skulle vara riktigt hellinne spann man själv både varp och i-
 slag, "islätt".

Man brukade även själv spinna sytråden. Denna spans av de allra fin-
 naste lockarna. Den ^{iv} tåden, som skulle vara svart, färgades och den som
 skulle vara vit blektes mycket noga.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Kardegille

Spinning

Trådspinning

När man skulle väva helline fick varpen sallas för att trådarna ej skulle gå sönder.

Sallningen tillgick så, att man kokade hel råg. Det vatten ~~XXXXRÅGENX~~
~~och rågen~~ rågen kokades blev liksom simmigt. Detta vatten slogs i ett fat och sattes bakom sittbrädan, så väverskan lätt kunde komma till den. Var gång man släppte fram varpen tog man en borste, doppade denna i vattnet och strök över garnet för att detta skulle "hålla".

Vadmal och värken.

Vadmal vävdes huvudsakligen till karlkläder. Till detta hade man ullgarn till varp, som man själv hade spunnit.

Värken användes till kvinno- och barnkläder. Detta tyg var tunnare och hade i flesta fall bomull till varp.

Det var ganska vanligt ~~att~~ ^{att} jungfrurna fingo en värkensklänning i lön.

Spinningen.

När spinningen började var det en bestämd regel att man skulle spinnna två alnar om dagen, den piga som inte det kunde ansågs inte värd att ha.

Skriv endast på denna sida!

Sallning

*Vadmal
och
värken*

Spinningen

Det varierade något huru mycket som skulle räknas till en alen, beroende på hur fint det garn var som skulle spinnas.

Lockagarnet, som man fick av de finaste lintågorna, skulle man spinna 25 fegeffedje) ~~på~~ till alnen, småblånorna som voro näst finast 18 fege, storblånorna 17 fege och skäktefallet 12 fege till alnen.

Vid spinning av ull räknade man 20 fege till varpen och 18 till i-slaget och ~~u~~ et garn som skulle användas till värkensslag räknade man likaledes 18 fege till alnen.

När räcken skulle varpas.

När en räcka skulle varpas beräknade man alltid huru mycket överskott den skulle ge i väven. En del varpor gävo en alen på fyra och andra åter endast en alen på åtta alnar. De varpor, som gävo en alen på fyra alnar voro nog vanligast. Man räknade sålunda att om man lade upp en ~~xx~~ räcka på fyra alnar, så skulle den bli fem alnar, när den var vävd och om man lade upp en räcka på åtta alnar skulle man få tio igen o.s.v. Den andra sortens varpor måste man lägga upp åtta alnar för att den skulle öka en alen, sexton ~~färrer~~ skulle ge två alnar o.s.v.

allika fege

Varpor

Julagillen.

3228

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Under julen var det vanligt att där var julagille runt om i Wärlinge by. Annandag jul började julagille och så höllo de på till fastan, var je lördagskväll. Då följdes man åt och lekte och roade sig.

*Julagille*Arbetet i jul.

Under själva julhögtiden brukade man inte väva eller spinna, då ville man liksom ha nättare arbete och då skulle räckorna sys. Allting måste ju på denna tid sys i hand och då var det vanligt, att den som sydde skjortor, skulle sy en sådan om dagen utom knapphål och så skulle naturligtvis de vanliga sysslorna skötas dessutom.

*Arbetet
i jul*Julbrödet och hästarna.

Två brödkakor av julbrödet skulle gömmas till våren för att ~~xxx~~ hästarna skulle få av det innan ~~xxxx~~ vårarbetet började. Dessa troddes därigenom bli starkare och uthålligare till att dra.

Julbrödet

Det skulle vara en "sur å en söd" brökaga som gömdes till hästarna.

Under julhögtiden skulle dessa brödkakor ligga på den nedersta bords-
ändan på det stora bordet Skriv endast på denna sida i dagligstugan.

Julbrödet skulle helst räcka till påsk därför bakades det också i stora mängder.

Lek och rolighet under våren och sommaren.

När det började våras samlades alla ungdomarna i Wärlinge och Ennaröds byar ~~o~~ och lekte eller dansade. Det var inte på någon dansbana utan på vägen eller eljest någon jämn plats. Där ~~samlades~~ samlades man under söndagseftermiddagarna eller under vår- och sommarkvällarna och dansade ringdanser, spelade boll eller lekte änkeleken.

När alla byens ungdomar kommo tillstädes var där liv och rörelse och man roade sig av hjärtans luat med enkla och sunda medel.

Byskräddaren.

Förr var det vanligt att skräddarna gingo omkring på gårdarna och sydde. I Wärlinge var en byskräddare, som kallades, Magnus Skräddare. Denne brukade ha ett par gesäller med sig och när de kommo till ett ställe sydde de till både karlar och fruntimmer. Pressejärnet, som var helt av järn lades in i kakelugnen och fick tagas ut med eldtängen, och så fick man först svala handtaget i ~~spottet~~ ^{spottet} innan det kunde användas. Skräddarna arbetade till kl. 10 på kvällarna.

*Lek under
sommaren*

Byskräddaren

3228

Skördekransen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kistebrev föreställande hemvändande skördefolk. Främst går en flicka bärande en kärve högt uppe på en hötjuga, efter henne kommer två flickor i bredd bärande rävsor på axeln, efter dessa komma två karlar med lie på axeln och ax i hattarna och sist kommer en karl med lie på axeln. Denna bild finnes på ena halvan av arket och på den andra är en präst och ett brudpar.

Kistebrevet tillhör bokhållaren Johan Månsson, Stehag och är tryckt i Jönköping 1835.

Själva brevet har till rubrik

Skördekransen.

lustigt framburen av Ynglingar och Flickor efter väl slutad Skörd.

Wi bära till Byen vår Skördekrans,

Den af ax och af blommor är Wirad,

Med band och rosor i gyllene glans

Så skönt af Flickorna sirad.

På marken stod säden med must och saft,

Ej ringa kunde arbetet wara,

Men majarna höggo med flit och kraft,

Skriv endast på denna sida!

17

Skördekransen

Och Flickorna mödan ej spara.

Vi skola dricka i dag utan svek.

Sådant öl, som man förr aldrig smakat,

Hitbären skinkor, kakor och stek,

Och allt vad kokat och bakat.

Här synes vår skördekrans herrlig stå,

Och kring den ska vi surra och springa,

Och hoppa på häl och hoppa på tå,

När flöjt och fiol höras klinga,

Lustigt till dans,

Kring vår Skördekrans.

Låtom oss fiolen höra,

Att det surrar för hwart öra!

Spelen lustigt opp

För vår glada tropp!

Sköna Flicka kom!

Swäng i ringen om!

Inga oskuldsfulla lekar

Människan sig nånsin nekar.

Skriv endast på denna sida!

Efter mödans swett,
Och arbetet hett.
Den sig röra kan,
Ung och gammal man,
Hit, att Edra ben försöka,
Se'n ska'vi en pipa röka,
Sedan tacka Gud
Uti sångens ljud.
Endast Gud det War,
Som i alla dar
Fyllde hwarje hus och lada,
Derför plöjom åkren glada.
Der på Gud man tror.
Säden herrligt gror.
Kommen till oss där:
Flicka stanna här!
Drick oss till, ty drycken stärker:
Straxt man kraft i benen märker,
Och så lätt man går.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

3228

Drick med oss! Gutår!

Arbete och bön

Ha sin säkra lön.

Derför be vi och arbeta,

Ej i ödets bok vi leta:

Hvar och en förnöjd

Njuter lifvets fröjd.

Tryckt i Jönköping 1835. Tryckt och finnes till köpsk hos Nils Erik
Lundström.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

Kistebrev.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Andra sidan av det kistebrev från vilket Skördekransen är hämtad
~~ff~~öreställer ett altare framför vilket står en präst, på var sin sida
om denne står ett brudpar, bruden på den ena sidan och brudgummen
på den andra. Brevet har följande rubrik.

Brudtal

för alla dem som ärna träda in i det kiära Äktenskapsståndet, äfwen
för ungt äkta folk.

Det är då H:r Brudgum, hans wilja och behag;

Att taga denna Jungfru till äkta i dag;

Men har han med allwar den saken betänkt,

Att han ej i ånger må se'n bli försänkt?

Med ett språng kan man lätt uti Brydsängen fara,

Men förnuftiga folk må försiktiga wara;

Jag derför Er båda före wigselen än

Will ge några ~~van~~ wigtiga regler som wän:

I äktenskaps~~ståndet~~ mannen är Numero Ett,

Han måste på bordet ha läckert och fett;

Skall han åkrarna plöja och grisarna göda,

Skriv endast på denna sida!

Brudtal

21

Bör han sjelf ha en kraftig och närande föda,
Och därför en hustru, som älskar sin man,
Trakterar ock honom det bästa hon kan.
Och när ~~han~~ honom misslynt och sorgsen hon ser,
Hon tusende kyssar och smekningar ger;
Ty för dem måste harmen och ledsnaden fara,
Och glädje och fröjd deras äktenskap wara.
Dock måste jag slutligen detta anmärka,
Att renlighet endast kan kärleken stärka!
Som kittelen blank måste hustrun finnas,
Om mannens hjerta af henne skall winnas.
Men mannen i trohet bör hustrun ej swika,
Ej med syndigt begär någon flicka bekika;
Hans hustru är en gång hans fasta qvarter,
Der blifwe han stillapå ärligt maner,
Ty annars uppkommer snart trätor och kif,
Som åt grannarnas samtal ge ämne och lif.
Och twedräkt i huset då rotar sig fast.
Och bortdrifwer äktenskapsfriden med hast

Skriv endast på denna sida!

Jag ser hur beständiga tråtor de ha?

När han säger nej, swarar hon alltid ja:

När han will ha magert, will hon hafwa fett,

Är det honom för kallt, så är det henne för hett,

Och när han will dricka, will hon äta!

Och när han önskar torka, ber hon om wåta:

Då han will ligga, will hon stå;

Och will han åka så will hon gå:

När mannen will sofwä, will hon vaka:

Hon ger honom gröt när han ber om kaka.

Kort taldt: Hin onde hos dem slagit ner:

Fasthållen då Endräkt, ty sällhet den ger.

Och härmed wilja wigselen wi ~~fullkunniga~~ fullända

Och med vår bön till Herren Gud oss wända,

Att han må nådigt signa hwarje par

Så att de blott må njuta sälla dar.

Och gifwa ~~rikwälsignelser~~ rikeligt dem barn och blomma,

Till nya Slægter, ärliga och fromma.

Skriv endast på denna sida!

Tryckt i Jönköpnh 1835. Tryckt och finnes till köps hos N. E. *Lundström*

Ett annat kistebrev på ett helark föreställde den "Yttersta dommen.
Mitt på tavlan synes jordklotet med Amerik^a, Europa och Asien i ett
sammanhängande fastland. Mitt över jordklotet står Gud Fader iklädd
lila skrud, med spira i handen och omgiven av en gloria. Å vänstra si-
dan synes himmlen med de saliga och å högra sidan är helvetet med de
osaliga och den onde med horn och bockfot avbildade. Den senare dan-
sar en slags glädjedans över de många som falla ned till honom med hu-
vudet före. Tvärsöver tavlan går liksom en regnbåge som skall skilja
himmel och helvete från jorden. Änglar med basuner och svängande svärd
jaga de fördömda ned i Inferno. ~~Thinner~~ I himlen svävar änglar med
palmer i händerna. De saliga vandra liksom uppåt mot Gud Fader.
Brevet har följande överskrift.

Den Yttersta Dommen

samt derpå följande Sälla och Osälla Ewigheten.

En dag skall uppgå för vår syn,

Må vi det ej förglömma,

Då Herrran komma skall iskyn,

All jordens krets att dömma.

Skriv endast på denna sida!

*Den yttersta
dommen.*

Betänk dig arme syndaträl,
Hwar will du din förskräckta själ.
För Herrans blickar gömma.

När domsbasunens stränga ljud
Widt öfwer jorden höras,
Då skola jordens barn till Gud
Från haf och länder föras;
Ja lefwande och döda då
För Herrans åsyn skola stå,
Och räkenkap skall göras.

Den boken då upplåtas skall,
I hwilken står beskrifwet,
Hwad godt och ondt se'n Adams fall,
I werlden de bedrifwet:
Och sedan dömma en och Hwar,
Allt efter som han handlat har
I det förflutna lifwet.

Skriv endast på denna sida!

Wæ dem, som här från Herrans ord
Och Kristi lydnad wika;
Som lefwa blott för denna jord,
blott för dess lustar fika!
Sin lön de redan hafwa fått;
Nu blir för ewigt deras lott
Med onda andars lika.

O Jesu! Hjälp när detta sker,
För din förtjenst och pina
Så att du mig med nåd anser,
Och undfår bland de dina.
Ja derpå jag ej tvista skall,
Ty du har satan bragt på fall,
Och afwändt synder mina.

Du sjelf min medlare då war,
När du din dom anställer,
Att hwad mot Gud jag brutit har.

Skrifv endast på denna sida!

Mig ej för ewigt fäller.

Ack låt mig i en salig stund

Det ordet höra af din mun,

Som till min frälsning gäller.

O Jesu Christe! kom dock snart,

Om det dig så behagar.

Jag gläder mig åt tidens fart

Och mödans flydda dagar;

Ty med hwar dag som går, jag wet

Att du mig till din härlighet

Allt närmare ledsagar.

(Nya Psalmboken N:o 498.)

Tryckt i Jönköping 1833 hos Direct. J. P. Lundström.
